

Jeges kaland

Részlet Mark Twain regényéből.

A következő eset 1849 körül történt.

Tom Nash, a postamester fia, egykorú volt velem. A Mississippi befagyott, és egyik este, valószínűleg engedély nélkül, korcsolyázni mentünk. Legalábbis nem látok más magyarázatot, hogy miért kellett éppen este korcsolyázni mennünk, hacsak azért nem, mert tilos volt, hiszen az éjféli korcsolyázás semmi különös élvezetet nem jelenthetett, ha senki sem ellenezte. Éjfél körül, amikor már több mint fél mérföldnyire kijutottunk a túlsó, illinois-i part felé, vészjósló recsegést-ropogást, rianást hallottunk köztünk és a folyó hazai partja között. Tudtuk, mit jelent a hang: a zajlás megindult. Halálra rémülve hazafelé tartottunk. Villámgyorsan siklottunk, már amikor a felhők között bujkáló hold fényében megláthattuk, hol van a jég és hol van a víz. Időnként vártunk, majd újra megindultunk, ahol a jég megbízhatónak látszó hidat vert számunkra, de újra megálltunk, ha pusztán vízhez érkeztünk, és kétségbeesve vesztegeltünk, míg egy nagyobb úszó jégtábla át nem hidalta a veszélyes helyet.

Egy óráig tartott az út – mindvégig irtózatosszerű szorongás közepette. Végre megközelítettük a partot. Újra várnunk kellett, mert olyan helyre kerültünk, ahol áthidalásra lett volna szükség. Körös-körül sodródott, torlódott a jég, a parton hegymagasságban halmozódott. A veszély nem csökkent, sőt egyre fokozódott. Türelmetlenségünkben, hogy végre szilárd talajra jussunk, korán indultunk el, és tábláról táblára ugráltunk. Tom elszámította magát, és rövidet ugrott. Keserves fürdőben volt része, de olyan közel voltunk a parthoz, hogy alig egy-két tempót kellett úsznia, és talajt ért a lába; onnan aztán kivergődött.

Én kissé később, baleset nélkül érkeztem. Csuromvizesre izzadtunk, és Tom fürdője nagyon balul végződött. Ágynak esett, és végéig hossza nem volt a betegségnek. Végezetül skarlátot kapott, és földszüketen került ki belőle. Pár év múlva természetesen beszédtudománya is cserben hagyta. Később valahogyan megtanították beszélni, de nem mindig értettük, mit is akar mondani. Természetesen nem tudta szabályozni hangerejét, hiszen nem hallotta a szavát. Amikor azt hitte, hogy halkán és bizalmasan tárgyal, még Illinois államba is elhallatszott.

Négy évvel ezelőtt, 1902-ben, meghívott a Missouri Egyetem, hogy vegyem át jogtudományi díszdoktori okleveletem. Megragadtam az alkalmat, hogy egy hetet Hannibalban töltsék, amely gyermekkori falumból már várossá nőtt. Ötvenöt éve éltük át azt a kalandot Tommal. Már útra készen álltam az állomáson, és nagy tömeg hannibali polgár ácsorgott kint. Észrevettem Tom Nasht, amint felém indul egy üresebb folton, és elindultam feléje, mert azonnal megismertem. Fehér hajú öregember volt már, de én akkor is a tizenöt éves fiút láttam benne. Hozzám lépett, kezéből tölcseért formált a fülemhez, a hannibali polgárok felé intett a fejével, és – ködkürtüvöltéssel – bizalmasan megjegyezte:

– Még mindig olyan átkozott tökfilkók, Sam. – Ennél többet nem is mondott.